

УДК 368.811(477)
JEL G22; G30

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ

В. Дранус, к. е. н.

ORCID ID: 0000-0001-5617-6740

Л. Дранус, к. е. н.

ORCID ID: 0000-0002-6427-1315

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Н. Трушкіна, к. е. н.

ORCID ID: 0000-0002-6741-7738

Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України

<https://doi.org/10.31734/economics2023.30.151>

Дранус В., Дранус Л., Трушкіна Н. Інноваційні підходи до управління платоспроможністю страхових компаній в Україні

Страховання здійснюється з метою залучення та акумулювання коштів страховиками для виконання зобов'язань перед своїми клієнтами, а також для подальшого інвестування в розширення страхової діяльності та розвитку економіки країни. Успішна діяльність страхових компаній значною мірою залежить від рівня їх фінансового стану, тобто фінансової стійкості та платоспроможності. Фінансовий стан страхової компанії характерний показниками, які описують її здатність до розвитку й успішної роботи в конкурентному ринковому середовищі. Стійкий фінансовий стан страховика є запорукою розвитку в умовах ринкової економіки і забезпеченням стійкості розвитку страхового ринку країни. Охарактеризовано ключові відмінності категорій «фінансова стійкість» та «платоспроможність» страховика. Зауважено, що в наукових публікаціях відсутня погодженість щодо визначення поняття «платоспроможність», здійснено аналіз теоретичних підходів до визначення цього терміна. Окрім того, не всі дослідники у своїх пропозиціях враховують наявність страхової складової. Аргументовано необхідність впровадження інноваційних підходів до показників оцінки фінансової стійкості та платоспроможності страхової організації. Ринок страхування в Україні перебуває в процесі вдосконалення та поліпшення. Інтеграція у Європейський Союз та імплементація директив сприяє покращанню страхування. У статті проаналізовано необхідність впровадження нових директив ЄС, що регламентують питання ринку страхування, методів оцінювання платоспроможності страховика. Визначено, що однією з особливостей нових положень Директив ЄС є ризикоорієнтований підхід до оцінювання платоспроможності страховика. Здійснено порівняння принципів здійснення оцінки платоспроможності страховика за двома підходами – Solvency I та Solvency II, визначено їх вимоги, механізми їх впровадження та вірогідні перспективи і можливі труднощі з впровадженням цієї методики оцінки платоспроможності в практичну діяльність страхових компаній.

Ключові слова: страхування, страховик, платоспроможність страховика, фінансова стійкість страховика, методика оцінки платоспроможності страховика.

Dranus V., Dranus L., Trushkina N. Innovative approaches to management of the insurance company solvency in Ukraine

Insurance aims to attract and accumulate funds by insurers to fulfill their obligations to their customers, as well as to further invest in the expansion of insurance activities and development of the country's economy. The successful operation of insurance companies largely depends on the level of their financial conditions, i.e. financial stability and solvency. The financial conditions of an insurance company are characterized by indicators that describe its ability to develop and operate successfully in the competitive market environment. The stable financial conditions of an insurer are the key to development in the market economy and ensure sustainability of the country's insurance market. The principal differences between the categories of "financial stability" and "solvency" of an insurer are characterized in the work. It is noted that there is no consensus in scientific publications on the definition of "solvency", and theoretical approaches to the definition of this concept are analyzed. In addition, in their proposals not all researchers consider presence of the insurance component. The authors argue for the need to introduce innovative approaches to the indicators of assessing the financial stability and solvency of insurance organizations. The insurance market in Ukraine is in the process of improvement and development. Integration into the European Union and implementation of directives contribute to improvement of insurance. The article analyzes the need to introduce new EU directives regulating the insurance market and methods for assessing an insurer's solvency. It is determined that one of the features of the new regulations of the EU Directives is a risk-oriented approach to assessing solvency of an insurer. The authors compare the principles of insurer solvency assessment under the two approaches, namely Solvency I and Solvency II, identify their requirements, mechanisms for their implementation, and also outline prospects and possible difficulties in implementing this methodology for assessing solvency in the practical activities of insurance companies.

Key words: insurance, insurer, insurer's solvency, financial stability of the insurer, methodology for assessing the insurer's solvency.

Постановка проблеми. Ефективність діяльності страхових компаній залежить від рівня їхньої фінансової стійкості та платоспроможності. Лише маючи достатній рівень платоспроможності, страхові компанії здатні забезпечити позитивні якісні та кількісні зміни для сталого рівня функціонування в сучасних умовах та створення певного фундаменту для можливості реалізувати власний фінансовий потенціал у майбутньому. Тому з метою забезпечення достатнього рівня платоспроможності страхових компаній актуальності набуває не лише пошук дієвих інноваційних фінансових інструментів його забезпечення, а й перегляд підходів до самої сутності визначення параметрів показника та його подальшого застосування. Крім того, варто відзначити, що на проблему управління та забезпечення платоспроможності страхових компаній спрямована підвищена увага державного регулятора, який застосовує світові підходи до регулювання ринку небанківських фінансових установ та періодично переглядає і змінює вимоги до фінансової стійкості та платоспроможності вітчизняних страхових компаній. Тому забезпечення платоспроможності страховиків в Україні – одне з пріоритетних завдань усіх учасників страхового ринку, особливо з урахуванням негативного впливу процесів, які відбуваються на сучасному етапі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на спроби держави здійснити позитивні зрушення в галузі страхування, існує чимало проблем функціонування страхового ринку України, зокрема наявна тенденція до зменшення кількості страхових компаній, їх низький рівень капіталізації, відсутність довіри населення до страхових компаній, наслідки прояву світової фінансової кризи, пандемії COVID-19 та їх наслідків, для вітчизняних страховиків значно ускладнилися умови функціонування через початок повномасштабного вторгнення агресора на територію України. Питання підходів до оцінювання та забезпечення платоспроможності опрацьовано в працях таких науковців, як Jean-Louis Bellando [16], І. Г. Аберніхіна [1], М. М. Александрова [2], Ю. В. Алескерова [14], О. В. Мурашко [5], Т. А. Мельник [4], Ю. В. Тюленева [15] та ін., які зробили чималий внесок у теоретичні підходи щодо вирішення проблемних питань. Проте проблеми, що пов'язані з викликами сьогодення, зокрема методи визначення поняття фінансової стійкості і платоспроможності та показники їх оцінки, змінюються з часом та вимогами держави, тому потребують подальшого теоретичного і практичного розгляду, необхідності осмислення і розв'язання їх, що й зумовлює наукову і практичну актуальність дослідження.

Постановка завдання. Метою дослідження є узагальнення теоретичних та методичних засад і

розробка рекомендацій щодо впровадження інноваційних підходів оцінювання платоспроможності страховиків в Україні із застосуванням світового досвіду.

Виклад основного матеріалу. Страховий ринок, на жаль, є одним із найменш розвинутих фінансових секторів економіки України, хоча й має неабиякий потенціал для розвитку та сталого ефективного функціонування, що вимагає пошуку шляхів щодо підвищення місця та ролі страхування в системі господарювання. Залучивши кошти від страхувальників, страхові компанії гарантують захист клієнтам і мають змогу здійснювати інвестиції цих коштів у національну економіку. Але для повноцінного досягнення цих цілей є потреба в забезпеченні платоспроможності страхових компаній, що й зумовлює потребу в більш детальному дослідженні цього питання.

На сьогодні термін «платоспроможність» не має єдиного підходу до означення його фінансово-економічного змісту. Більшість вітчизняних науковців ототожнює це поняття із здатністю суб'єкта господарської діяльності виконувати свої фінансові зобов'язання перед іншими суб'єктами ринку. При цьому предметом дискусії виступають строки заборгованості за зобов'язаннями: частина дослідників стверджує, що вона є короткостроковою, інша частина – довгостроковою, треті ж не вбачають відмінності за термінами. Щодо страхових компаній як суб'єктів господарської діяльності, то платоспроможність є одним із показників, що характеризує фінансову стійкість, а отже, і надійність, адже страхування – це система страхового захисту від ймовірності настання різних видів ризиків та спосіб відшкодування страховиком збитків застрахованим шляхом розподілу ризиків між усіма суб'єктами процесу страхування. Страховик за рахунок отриманих страхових внесків від усієї сукупності страхувальників формує страховий фонд, кошти якого спрямовуються на страхові відшкодування в разі настання страхових подій. Тому страховик є фінансовим посередником у системі грошових відносин, при цьому на його відповідальності тривалий час перебуває велика сума грошових коштів, тому забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності страховика є важливим.

Поняття «платоспроможність» і «фінансова стійкість» є дещо подібними, але мають відмінності. Під платоспроможністю розуміють здатність страхової компанії розрахуватися за своїми зобов'язаннями. А фінансова стійкість означає здатність виконувати прийняті зобов'язання в разі несприятливих чинників зміни економічної кон'юнктури або означає стійкість страхової організації до можливого впливу негативних економічних умов. У принципі ці поняття збігаються, якщо припускати, що зовнішнє середовище є

відносно незмінне і не призводить до суттєвих коливань діяльності страховика, проте це можливо лише в короткостроковому періоді. Таким чином, основною відмінністю вказаних понять є те, що платоспроможність є критерієм для оцінки фінансового стану компанії в короткостроковій перспективі, а фінансова стійкість – на довгостроковий період. Для оцінки фінансової стійкості страхової компанії слід мати на увазі те, що вона визначається значною кількістю взаємозалежних чинників. Це відбувається передусім через те, що діяльність страхових організацій складається з таких елементів: безпосереднього проведення страхових операцій, інвестування фінансових ресурсів, здійснення інших, звичних для будь-якого суб'єкта господарювання функцій, таких як розрахунки з бюджетом чи банками тощо. Питання забезпечення фінансової надійності страховика мають важливе значення для успішного розвитку та стабільності страхового бізнесу. Проте якщо керівництво більшості виробничих підприємств знає, коли і скільки потрібно платити своїм партнерам по бізнесу або в якому розмірі та в які терміни потрібно погасити кредит та сплатити за нього відсотки, то страховику строки та розміри своїх зобов'язань можуть бути відомі тільки ймовірно, оскільки діє система трансферу ризику. Тому в страховій діяльності важливим є не лише здатність страховика платити за своїми зобов'язаннями, а й здатність виконати їх при будь-якій несприятливій зміні ситуації та при найгіршому для страховика збігу обставин [10, с. 118]. Як зазначає О. В. Мурашко, фінансова надійність страховика – це спроможність страховика виконати страхові зобов'язання, прийняті за договорами страхування та перестрахування, у разі впливу несприятливих чинників. Тому стійка фінансова надійність страхових операцій дає змогу страховій компанії виконати всі зобов'язання за будь-яких несприятливих обставин [9, с. 38]. З урахуванням ролі, цілей і стратегії на ринку фінансову надійність страхової організації необхідно трактувати як стан фінансових ресурсів, за якого страховик:

- здатний своєчасно виконувати всі взяті зобов'язання протягом всього терміну дії укладених договорів (тобто бути платоспроможним);

- має задовільні показники діяльності, тобто коефіцієнти фінансової надійності повинні перевищувати нормативні значення;

- сприятливо реагує на зміну зовнішніх і внутрішніх чинників фінансового стану [13, с. 81].

Отже, фінансова стійкість і платоспроможність страховика є частковими проявами його фінансової надійності. У ринкових умовах господарювання платоспроможність страхових організацій вважається однією з найважливіших характеристик їхньої діяльності. Вона визначає не тільки взаємовідносини з партнерами, суб'єктами

фінансового ринку, державою, а й їхню успішну діяльність чи можливість банкрутства.

У наукових джерелах зустрічається чимало визначень платоспроможності, проте практично всі вони схожі за своїм змістом (див. табл.).

Отже, більшість науковців стверджує, що під платоспроможністю розуміють здатність страхової компанії розрахуватися за своїми зобов'язаннями та страховик вважається неплатоспроможним, якщо його активи неадекватні або недоступні (перебувають у неліквідній формі) в певний час, аби здійснити виплати на вимогу страхувальників.

Отже, фінансовим забезпеченням платоспроможності виступає капітал страховика в ліквідній формі. Це означає, що вартість активів страхової компанії має перевищувати вартість її зобов'язань або, щонайменше, дорівнювати їй. Порівняно з неплатоспроможністю суб'єктів господарювання в інших галузях, неплатоспроможні страхові компанії можуть нести непропорційно великі витрати для споживача і навіть для суспільства в цілому. Частково це пов'язано з тим, що страхувальники купують страховий поліс, щоб захистити себе від конкретних втрат, таким чином, коли страховий випадок виникає та страхова компанія стає неплатоспроможною і не має змоги здійснити виплати за страховими вимогами, то це може призвести до того, що саме економічне існування страхувальника опиниться під загрозою. Таким чином, якість страхового контракту безпосередньо пов'язана з рівнем платоспроможності страховика. Така ситуація прояву асиметричної інформації, разом із важкими наслідками краху страхових компаній, надає державному регулюванню страхового ринку особливого значення, його кінцевою метою має бути зменшення ризику неплатоспроможності страховиків. Отже, можна зробити висновок, що платоспроможність є однією з найважливіших умов або чинників функціонування страхового бізнесу та виступає своєрідним потенціалом для виконання страховиками своїх функцій у ринковій економіці. Неспроможність страховика покрити страхові ризики може призвести до порушення безперервності процесу господарського відтворення, спричинити банкрутство страховика та, врешті-решт, дестабілізувати діяльність ринкової економіки і навіть зруйнувати механізми її саморегуляції.

Стабільність роботи страхових компаній визначається їх фінансовим станом та платоспроможністю, тобто здатністю виконувати належним чином прийняті на себе зобов'язання. Таким чином, адекватність оцінювання платоспроможності є важливою передумовою сталого розвитку національної економіки держави. Європейський досвід свідчить про те, що, незважаючи на стабільність макроекономічної ситуації, контролюючі органи фінансового ринку постійно адаптують законодавчі

Підходи до трактування поняття «Платоспроможність страховика»

Визначення платоспроможності	Автор
Платоспроможність страховика означає його можливість та здатність відповідати за своїми зобов'язаннями.	Александрова М. М. [2, с. 29].
Платоспроможність страхової компанії – це об'єктивний показник поточного фінансового стану страховика шляхом його прогнозування в майбутньому. Інакше, це можливість виконання в майбутньому його зобов'язань завдяки тим активам, які є в розпорядженні страховика, являють собою реальні цінності, а тому є ліквідними.	Мельник Т. А., Коваленко М. В. [4, с. 16].
Платоспроможність страховика – це його здатність своєчасно та в повному обсязі виконати свої фінансові зобов'язання (передусім страхові) за рахунок достатньої суми ліквідних активів.	Приходько В. С. [10, с. 119].
Платоспроможність вимірює здатність компанії виконувати свої фінансові зобов'язання. Коефіцієнти платоспроможності включають фінансові зобов'язання як у довгостроковій, так і в короткостроковій перспективі, тоді як коефіцієнти ліквідності більшою мірою стосуються короткострокових боргових зобов'язань і поточних активів компанії.	Аберніхіна І. Г., Сокиринська І. Г. [1, с. 154].
Під платоспроможністю розуміється здатність страхової організації розрахуватися за своїми зобов'язаннями.	Борисюк О. В. [3, с. 91].
Платоспроможність – це спроможність страховика виконати страхові зобов'язання, прийняті за договорами страхування і пере страхування, у випадку впливу несприятливих чинників.	Алескерова Ю. В. [14, с. 101].
Під платоспроможністю страхової компанії розуміють «вартість активів страхової компанії, що перевищує вартість її зобов'язань або дорівнює їй».	Олійник І. [10, с. 6].

основи функціонування страхових інституцій до нових вимог розвитку економіки. Зокрема, змінено вимоги до платоспроможності страховика з метою підвищення їх надійності та захисту страхувальників відповідно до Директиви 2009/138/ЄС Європейського парламенту та Ради від 25 листопада 2009 року «Про початок і ведення діяльності у сфері страхування і перестрахування Solvency II» [2]. Ця Директива була впроваджена 28 країнами – членами Європейського Союзу. Україна, дотримуючись обраного напрямку у своєму розвитку, теж планує впроваджувати вимоги цієї Директиви. Нова редакція Закону України «Про страхування» [12] враховує базові рекомендації Директиви 2009/138/ЄС (Solvency II). На сьогодні в Україні діють адаптовані норми Solvency I, які прописані в чинному Законі України «Про страхування» [11]. Основна вимога до страховика – забезпечувати достатній запас платоспроможності. Рівень платоспроможності свідчить про можливість страхової компанії виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками та третіми особами.

Основною вимогою зазначеної Директиви щодо належного виконання страховиками своїх зобов'язань перед страхувальниками є встановлення в державах – членах ЄС суворого нагляду відповідними державними органами за забезпеченням платоспроможності страховиків, які здійснюють види страхування, інші, ніж страхування життя, та страхування життя і проведення переви-

рок щодо стану платоспроможності таких страховиків. Контроль за платоспроможністю страховиків дозволяє наглядовим органам на ранніх стадіях виявляти проблемні випадки і, таким чином, краще захищати страхувальників. Відповідно за Solvency I посилюється контроль за страховиками, оскільки була запропонована необхідність виконання вимог до платоспроможності в кожен момент часу (а не тільки на момент складання фінансової звітності), розширення права наглядових органів щодо втручання в діяльність страховика. Solvency I вказує страховикам виділяти капітал, рівний більшій з двох величин: нормативному запасу платоспроможності або мінімальному гарантійному фонду. Відповідно до українського законодавства, вимоги до платоспроможності мають видозмінений характер. Страховики зобов'язані дотримуватися таких умов забезпечення платоспроможності:

- наявність сплаченого статутного капіталу;
- створення страхових резервів;
- перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом платоспроможності.

Solvency I є простою і зрозумілою системою, до того ж дозволяє порівнювати результати різних компаній. Аналізуючи структуру Solvency II, Ю. В. Тюленева зазначає, що стандарт заснований на ризик-орієнтованому підході до розрахун-

ку фінансової стійкості і платоспроможності страховиків [15, с. 42].

Solvency II – система комплексного підходу до забезпечення платоспроможності страховиків в ЄС, що дасть змогу в умовах кризи зробити свою діяльність більш безпечною та вигідною. Можна виділити три основних компоненти, а саме:

- кількісні вимоги, до яких відносять відповідність між капіталом та ризиками, вимоги до платоспроможного капіталу, вимоги до мінімального капіталу та вартісну оцінку ризику;

- якісні вимоги, до яких зараховують систему управління, андеррайтинг та оцінку платоспроможності та процес нагляду регулятором;

- ринкова вартість, яка охоплює вимоги до звітності та системи розкриття інформації, регулярність звітів щодо платоспроможності та фінансового стану, прозорість страхового ринку.

Solvency II – це гармонізована пруденційна система для страхових компаній, яка застосовується з 2016 року та регламентує набір правил у сферах страхування життя, ризикового страхування та перестраховування. Правила Solvency II вводять пруденційні вимоги, адаптовані до конкретних ризиків, які притаманні кожному страховику, вони повинні забезпечити прозорість, дають змогу порівнювати відповідні показники та конкурентоспроможність у страховому секторі.

Структура складається з трьох стовпів:

стовп 1: вимоги до капіталу на основі ризику. Директива вимагає від страхових компаній володіти капіталом відповідно до своїх профілів ризику, щоб гарантувати, що вони мають достатньо фінансових ресурсів, щоб протистояти фінансовим труднощам;

стовп 2: вимоги до управління та управління ризиками, які мають страхові компанії: запровадити адекватну та прозору систему управління, проводити власну оцінку ризиків і платоспроможності на регулярній основі;

стовп 3: наглядова звітність та публічне розкриття. Директива дозволяє органам нагляду переглядати та оцінювати, чи дотримуються страхові компанії правил, вимагає від цих компаній звітувати перед наглядовими органами та оприлюднювати інформацію [7].

Рекомендації Організації економічної співпраці та розвитку ЄС (OECD) [9] щодо функціонування страхового сектору враховують поступовий перехід від системи жорсткого прямого офіційного контролю над страховим бізнесом до більш дерегульованого середовища, яке також вимагає покращеного контролю ризиків з боку приватних страхових компаній і складнішого офіційного державного нагляду. Фінансові труднощі великих страхових компаній у низці країн посилюють усвідомлення необхідності розробки та впровадження більш ефективних схем нагляду за страховим сектором. Оскільки страхові компанії є

основними інвесторами, їхня фінансова стійкість має чіткі наслідки для стабільності ринків цінних паперів. Крім того, необхідність захисту застрахованих залишається постійною проблемою регуляторів, адже необхідно здійснювати оцінку фінансового стану страхових компаній для захисту страхувальників від ризиків, яким наражаються ці фірми, згідно зі встановленими правилами визначення платоспроможності. Група урядових експертів із страхової платоспроможності ретельно вивчає нормативні акти платоспроможності в країнах OECD, зокрема основні останні дослідження щодо політики в цій галузі стосуються:

- використання деривативів страховими компаніями;

- регулювання перестрахової діяльності;

- умов та правил припинення страхової діяльності;

- діяльності актуаріїв;

- проблем сегментації страхового ринку;

- питань вирівнювальних резервів;

- функціонування системи раннього попередження;

- відповідності значень нормативних та фактичних показників платоспроможності;

- вдосконалення претензійних процесів [16].

Висновки. Отже, впровадження інноваційних підходів до визначення платоспроможності є необхідною умовою, що встановлена для страховиків із країн Європейського Союзу, може стати для вітчизняних страховиків фінансовим інструментом забезпечення їх ефективного та безризикового функціонування, сприятиме підвищенню якості та розширенню кількості страхових послуг, підвищенню рівня довіри серед населення. На сьогодні впровадження регулятором вимог до платоспроможності свідчить про деяке очищення страхового ринку від недобросовісних страховиків, але, з іншого боку, призводить до появи труднощів у страхових компаній з низьким рівнем капіталізації, яким важко виконувати вимоги щодо достатності власного капіталу з метою покриття зобов'язань.

Крім того, простежується відмінність у підходах щодо самого поняття «платоспроможність», адже лише здатності страхової організації розрахуватися за своїми зобов'язаннями виявляється недостатньо, необхідною є наявність регулятивного капіталу, що формується зі складових елементів капіталу 1-го рівня, 2-го рівня та 3-го рівня з урахуванням критеріїв доступності складових для поглинання збитків та субординації, відповідність вимогам до оцінки платоспроможності щодо ліцензування згідно з визначеними класами страхування, розмірів залучених річних валових страхових премій та сформованих технічних резервів, забезпечення наявності капіталу

платоспроможності, що розраховується таким чином, щоб покрити неочікувані збитки від ризиків, які бере на себе страховик у процесі діяльності протягом наступних 12 місяців, з рівнем довіри 99,5 % [8], та мінімального капіталу, що розраховується таким чином, щоб покрити неочікувані збитки від ризиків, які бере на себе страховик у процесі діяльності протягом наступних 12 місяців, з рівнем довіри 85 % [8]. При цьому регулятор має право здійснювати коригувальні заходи (рекомендації, настанови або консультації стосовно вчинення дій та/або необхідності утримання від вчинення будь-яких дій страховиком з метою усунення обставин та/або уникнення виявлених ризиків), заходи раннього втручання (обов'язкові до виконання заходи, які застосовуються регулятором у разі виявлення загрози неплатоспроможності страховика) та заходи впливу (обов'язкові до виконання заходи, які застосовуються регулятором у разі виявлення порушень) [8].

На наш погляд, впровадження вимог до платоспроможності страховиків вплине на покращання державного нагляду за ринком, дозволить здійснити очищення від неплатоспроможних суб'єктів, тому в цілому стане перспективним для страхового ринку України, адже впровадження інноваційних підходів до оцінки платоспроможності страховиків дозволить збільшити вартість їх капіталу, сприятиме вдосконаленню як внутрішніх, так і зовнішніх систем управління страховиком, дасть змогу впроваджувати нові продукти в їхню діяльність та сприятиме зменшенню ризиків у нестабільних умовах діяльності вітчизняних страховиків.

Бібліографічний список

1. Аберніхіна І. Г., Сокиринська І. Г. Оцінка ліквідності та платоспроможності страхової організації. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2020. № 1. С. 152–163.
2. Александрова М. М. *Страховання: навч. посіб.* Київ: ЦУЛ, 2002. 208 с.
3. Борисюк О. В. *Страховий менеджмент: конспект лекцій*. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2022. 102 с.
4. Мельник Т. А., Коваленко М. В. Оцінка платоспроможності страхової компанії. *Наукові записки*. 2017. Вип. 21. С. 15–21.
5. Мурашко О. В. Технічні резерви та їх роль у забезпеченні фінансової надійності страхової компанії: дис. ... канд. екон. наук. Київ: КНЕУ, 1998. 260 с.
6. Олійник І. Платоспроможність страхової компанії: сутність та значення. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2008. Т. 3, № 4. С. 18–21.
7. Офіційний сайт Європейської системи фінансового нагляду. Insurance regulation. URL: https://finance.ec.europa.eu/insurance-and-pension-funds/insurance/insurance-regulation_en (дата звернення: 14.06.2023).
8. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 14.06.2023).
9. Офіційний сайт OECD. URL: <https://www.oecd.org> (дата звернення: 14.06.2023).
10. Приходько В. С. *Бухгалтерський облік страхової діяльності: навч. посіб.* Київ: Лібра, 2002. 216 с.
11. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (дата звернення: 14.06.2023).
12. Про страхування: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 18. Ст. 78. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 14.06.2023).
13. Селівьорстов О. Оцінка фінансового стану страховиків. *Страхова справа*. 2003. № 4. С. 80–88.
14. *Страховий менеджмент: підручник* / Ю. В. Алескерова, І. Ю. Салькова, Л. І. Федоришина. Вінниця: ВНАУ, 2019. 295 с.
15. Тюленева Ю. В., Антошко Т. Р. Оцінювання платоспроможності страхових компаній в Україні: Solvency I чи Solvency II? *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2019. Вип. 23. С. 41–48.
16. Bellando Jean-Louis. Assessing the financial health of insurance undertakings to protect the insured from the risks to which these firms are exposed: solvency rules. URL: <https://www.oecd.org/daf/fin/insurance/1857594.pdf> (Last accessed: 14.06.2023).
17. Insurance and reinsurance. Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II). URL: <https://bit.ly/2E3ddQP> (Last accessed: 14.06.2023).

Стаття надійшла 30.06.2023